Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 13. září 2016 [1]

Věc C-141/15

Doux SA
Advokátka Sophie Gautier, jednající jako insolvenční správce společnosti Doux SA
SCP Valliot-Le Guenevé-Abittbol, zastoupená R. Valliotem, jednající jako insolvenční správce společnosti Doux SA
proti
Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunal administratif de Rennes (správní soud v Rennes, Francie)]

„Požadavky na poskytnutí vývozních náhrad — Výklad čl. 28 odst. 1 nařízení (ES) č. 612/2009 — Řádná a uspokojivá obchodní jakost — Význam výrazu ‚uvedeny na trh na území Evropské unie ‚za obvyklých podmínek' — Předepsané limity pro obsah vody ve zmrazeném drůbežím mase — Otázka, zda jsou předepsané limity zastaralé — Práva vývozce ve vztahu ke kontrolám obsahu vody a žádosti o kontrolní analýzu"

1. Při využití metody chlazení používané k výrobě zmrazeného drůbežího masa dochází k absorpci vody v konečném produktu. Unijní právní předpisy stanoví limity celkového přípustného obsahu vody (to jest přirozené fyziologické vody a další absorbované vody). Svou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce v projednávané věci žádá Tribunal administratif de Rennes (správní soud v Rennes) o vodítko k výkladu uvedených předpisů, a to ve spojení s unijními akty, jimiž se řídí výplata vývozních náhrad.

2. V rámci společné zemědělské politiky má Evropská unie k dispozici některé nástroje, které jí umožňují podporovat cenu zboží, které vyprodukují hospodářské subjekty na území Unie a následně je vyváženo do třetích zemí. Zvláštní význam mají z hlediska tohoto stanoviska vývozní náhrady vyplácené výrobcům drůbežího masa, které jim umožňují vyvážet se ziskem drůbež (včetně zmrazených kuřat) z Evropské unie na světové trhy, kde jsou ceny nižší než na vnitřním trhu Evropské unie. Předkládající soud si není jist, zda je ke splnění podmínek pro získání vývozních náhrad stanovených nařízením (ES) č. 612/2009, jež upravuje režim vývozních náhrad pro zemědělské produkty, nutné splnit pravidla stanovená nařízením (ES) č. 543/2008 [2], pokud jde o obchodní normy pro drůbeží maso, a zejména ustanovení, kterými se stanoví předepsané limity pro obsah vody [3]. Chce rovněž zjistit, zda jsou platné zkušební metody, kterými se určuje, jestli obsah vody ve zmrazených jatečně upravených tělech kuřat nepřekračuje uvedené limity. Táže se konečně, zda jsou ustanovení nařízení

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Nařízení Komise ze dne 16. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o obchodní normy pro drůbeží maso (Úř. věst. 2008, L 157, s. 46). Uvedeným nařízením bylo zrušeno nařízení Komise (EHS) č. 1538/91 ze dne 5. června 1991, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1906/90 o některých obchodních normách pro drůbeží maso (Úř. věst. 1991, L 143, s. 11; Zvl. vyd. 03/11, s. 272). Viz dále poznámku pod čarou 5 níže.

3 — Nařízení Komise ze dne 7. července 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (přepracované znění) (Úř. věst. 2009, L 186, s. 1).

č. 543/2008 dostatečně přesná k tomu, aby umožňovala příslušným vnitrostátním orgánům provádět kontroly obsahu vody ve zmrazeném drůbežím mase, a zda postupy, jimiž si mohou hospodářské subjekty vyžádat kontrolní analýzu výsledků jatečních kontrol, odpovídají základnímu právu na řádnou správu zaručenému článkem 41 Listiny základních práv Evropské unie [4].

Právní předpisy

Nařízení č. 1234/2007

3. Nařízení (ES) č. 1234/2007 [5] stanovilo pravidla, jimiž se řídila mimo jiné společná organizace trhů s drůbežím masem. V příloze XIV části B bodě 2 bylo uvedeno, že drůbeží maso určené k vývozu z Evropské unie nepodléhá obchodním normám stanoveným v uvedeném nařízení [6].

4. Ustanovením čl. 121 písm. e) byla Komise zmocněna přijmout prováděcí pravidla mimo jiné k obchodním normám pro drůbeží maso. Jedním z takových opatření byla i „[pravidla], jež mají být použita v souvislosti s procentním podílem vody absorbované během přípravy čerstvých, zmrazených a hluboce zmrazených jatečných těl a jejich částí, jakož i údaje, které je v tomto ohledu nutné uvést“ [čl. 121 písm. e) bod vii)].

Nařízení č. 543/2008

5. Podle čl. 7 odst. 1 se drůbeží maso zařazuje do třídy jakosti „A“ nebo „B“. Pro účely zařazení do jedné z kategorií uvedených v daném ustanovení musí jatečně upravená těla drůbeže splňovat minimální požadavky uvedené v daném ustanovení, konkrétně musí být a) neporušená; b) čistá bez cizích látek, znečištění nebo krve; c) bez cizího zápachu; d) bez viditelných skvrn krve, s výjimkou skvrn malých a nenápadných; e) bez vyčnívajících zlomených kostí; f) bez viditelných pohmožděnin. Pro zařazení drůbežího masa do třídy jakosti „A“ musí být zároveň splněna některá další kritéria (stanovená v čl. 7 odst. 2) [7].

4 — Úř. věst. 2010, C 83, s. 389 (dále jen „Listina“).

5 — Nařízení Rady ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů) (Úř. věst. 2007, L 299, s. 1). Uvedeným nařízením bylo zrušeno nařízení Rady (EHS) č. 1906/90 ze dne 26. června 1990, o některých obchodních normách pro drůbeží maso (Úř. věst. 1990, L 173, s. 1; Zvl. vyd. 03/10, s. 92). Nařízení č. 1234/2007 bylo sice unijním právním předpisem platným v době událostí, které jsou předmětem původního řízení, toto nařízení však bylo později zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty (Úř. věst. 2013, L 347, s. 671).

6 — Dále viz článek 116 nařízení č. 1234/2007. Ustanovení přílohy XIV části B bodu 2 bylo původně uvedeno v čl. 1 odst. 3 nařízení č. 1906/90.

7 — Třídy A a B jsou rozlišeny s ohledem na kontroly vzorků a počet nevyhovujících jednotek v kontrolované šarži. Tabulka s uvedením přípustného počtu nevyhovujících jednotek je obsažena v čl. 8 odst. 2. U kuřat třídy B je přípustný dvojnásobný počet nevyhovujících jednotek oproti kuřatům třídy A (čl. 8 odst. 4). Pokud jde o drůbež vyráběnou v Evropské unii, jsou příslušné vnitrostátní orgány povinny zakázat uvedení určité šarže na trh, pokud vykazuje větší počet nevyhovujících jednotek, než je přípustné u kuřat třídy B (čl. 8 odst. 5).

6. Článek 15 odst. 1 nařízení č. 543/2008 stanoví: „Aniž je dotčen čl. 16 odst. 5 [...], zmrazená a hluboce zmrazená kuřata mohou být uváděna na trh v [Evropské unii] za účelem výkonu povolání nebo k obchodním účelům pouze tehdy, pokud obsah vody není vyšší než technicky nevyhnutelné hodnoty stanovené analytickou metodou popsanou v příloze VI (odkapávací metoda) nebo metodou popsanou v příloze VII (chemická metoda)“ [8]. Příslušné orgány členských států musí zajistit, aby jatka přijala všechna nezbytná opatření ke splnění uvedeného ustanovení [9].

7. Postup kontroly absorpce vody prováděné v produkčním zařízení („testy na jatkách“) je stanoven v příloze IX. Limity pro obsah absorbované vody jsou v bodě 10 přílohy stanoveny takto: i) chlazení vzduchem 0 %; ii) chlazení vzduchem s postřikem 2 %; a iii) chlazení ve vodní lázni ponořením 4,5 %.

8. Článek 16 stanoví:

„1. Pravidelné kontroly absorbované vody podle přílohy IX nebo kontroly podle přílohy VI jsou prováděny na jatkách nejméně jednou za osmihodinový pracovní blok.

Pokud tyto kontroly zjistí, že množství absorbované vody je větší než povolený celkový obsah vody podle tohoto nařízení, přičemž se bere v úvahu voda absorbovaná jatečními těly během jednotlivých etap zpracování nepodléhajících kontrole, a pokud je množství absorbované vody větší než hodnoty uvedené v bodě 10 přílohy IX nebo v bodě 7 přílohy VI, musí jatka neprodleně provést nezbytné technické úpravy procesu zpracování.

2. Ve všech případech uvedených ve druhém pododstavci odstavce 1 a v každém případě nejméně jednou za každé dva měsíce se provádí kontroly obsahu vody podle čl. 15 odst. 1 odběrem vzorků ze zmrazených a hluboce zmrazených kuřat z každých jatek podle přílohy VI nebo VII, podle rozhodnutí příslušného orgánu členského státu. Tyto kontroly se neprovádějí u jatečních těl, u kterých je příslušnému orgánu uspokojivě doloženo, že jsou určena výhradně pro vývoz.

[…]

5. Pokud výsledky kontroly podle odstavce 2 překračují přípustné hodnoty, příslušná šarže je považována za nevyhovující tomuto nařízení. V takovém případě však mohou příslušná jatka požádat, aby byla provedena druhá kontrolní analýza v referenční laboratoři daného členského státu s použitím metody, kterou zvolí příslušný orgán tohoto členského státu. Náklady na kontrolní analýzu hradí nabyvatel šarže.

6. Pokud je po provedení uvedené kontrolní analýzy nezbytné považovat danou šarži za nevyhovující tomuto nařízení, přijmou příslušné orgány vhodná opatření, jejichž cílem je umožnit uvedení takové šarže na trh [Evropské unie] pouze pod podmínkou, že jednotlivá a skupinová balení jatečně upravených těl uvedou jatka na trh pod dohledem příslušného orgánu; tato balení musí být opatřena páskou nebo štítkem, na kterých je velkými červenými písmeny uveden nejméně jeden z údajů stanovených v příloze X.

8 — Limity pro obsah vody (dále jen „předepsané limity“) jsou stanoveny v příloze VI [„Stanovení množství vody uvolněné rozmrazováním (Odkapávací test)“] a v příloze VII [„Stanovení celkového obsahu vody v kuřatech (Chemický test)“] „Odkapávací test“ je metoda používaná ke stanovení množství vody uvolněné ze zmrazených nebo hluboce zmrazených kuřat (v tomto stanovisku používám výraz „zmrazená kuřata“ i pro hluboce zmrazená kuřata) během rozmrazování. V případě překročení následujících limitů se má za to, že během zpracování došlo k nadměrné absorpci vody: i) u chlazení vzduchem 1,5 %; ii) u chlazení vzduchem s postřikem 3,3 %; a iii) u chlazení ve vodní lázni ponořením 5,1 % (bod 7 přílohy VI). Ke stanovení celkového obsahu vody ve zmrazených kuřatech se používá „chemický test“. Součástí uvedeného testu je určení obsahu vody a bílkovin u vzorků z homogenizovaných jatečně upravených těl drůbeže. Výsledky se počítají podle pravidel stanovených v příloze VII bodě 6, kde jsou stanoveny vzorce používané k tomuto účelu. V bodě 6.5 je stanoveno, že pokud průměrný obsah vody u sedmi jatečně upravených těl (vypočítaný v bodě 6.2) nepřekračuje hodnotu danou v bodě 6.4 (kde jsou stanoveny vzorce pro určení technicky nevyhnutelného množství vody vyplývajícího z procesů chlazení vzduchem, chlazení vzduchem s postřikem a chlazení ve vodní lázni ponořením), je zkontrolovaná drůbež považována za vyhovující.

9 — Článek 15 odst. 2.

Šarže uvedená v prvním pododstavci zůstává pod dohledem příslušného orgánu, dokud není označena podle tohoto odstavce nebo určena k jinému účelu. Pokud je příslušnému orgánu doloženo, že šarže uvedená v prvním pododstavci je určena k vývozu, přijme příslušný orgán všechna nezbytná opatření, aby uvedená šarže nemohla být uvedena na trh v [Evropské unii].

Údaje uvedené v prvním pododstavci musí být vyznačeny na nápadném místě tak, aby byly snadno viditelné, jasně čitelné a nesmazatelné. Nesmí je žádným způsobem zakrývat, překrývat nebo přerušovat jiné nápisy nebo obrazové značení. Písmena musí být u jednotlivých balení nejméně 1 cm vysoká a u skupinových balení2 cm.“ [10]

9. Podle čl. 18 odst. 2 musí členské státy přijmout: „praktická opatření k provádění kontrol podle článků 15, 16 [...] ve všech fázích uvádění produktů na trh, včetně kontrol dovozů ze třetích zemí prováděných při celním odbavení podle příloh VI a VII. O těchto opatřeních uvědomí ostatní členské státy a Komisi. [...]“

Nařízení č. 612/2009

10. Článek 28 odst. 1 nařízení (ES) č. 612/2009 [11] stanoví:

„Žádná náhrada není poskytnuta pro produkty, které nemají řádnou a uspokojivou obchodní jakost v den přijetí vývozního prohlášení.

Produkty vyhovují požadavku stanovenému v prvním pododstavci, pokud mohou být uvedeny na trh na území [Evropské unie] za obvyklých podmínek a podle popisu, který je uveden v žádosti o poskytnutí náhrady, a jestliže, jsou-li určené k lidské spotřebě, není vyloučena nebo podstatně snížena možnost jejich použití pro tento účel z důvodu jejich vlastností nebo jejich stavu.

Soulad produktů s požadavky stanovenými v prvním pododstavci musí být prověřen v souladu s normami nebo zvyklostmi platnými v [Evropské unii].

Náhrada je však také poskytnuta, pokud vyvážené produkty podléhají v zemi určení zvláštním závazným podmínkám, zejména zdravotním a hygienickým, které neodpovídají normám nebo zvyklostem platným v [Evropské unii]. Je zodpovědností vývozce na žádost příslušného orgánu prokázat, že produkty splňují tyto závazné podmínky platné v zemi určení.

Kromě toho mohou být pro některé produkty přijata zvláštní ustanovení.“

10 — Anglická jazyková verze textu na štítku uvedeném v čl. 16 odst. 6 prvním pododstavci je stanovena v příloze X takto: „Water content exceeds [EU] limit“. (V češtině: „Obsah vody překračuje limit [EU]“).

11 — Nařízením č. 612/2009 bylo zrušeno a nahrazeno nařízení Komise (ES) č. 800/1999 ze dne 15. dubna 1999, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (Úř. věst. 1999, L 102, s. 11; Zvl. vyd. 03/25, s. 129). Posledně uvedeným nařízením bylo dále zrušeno a nahrazeno nařízení Komise (ES) č. 3665/87 ze dne 27. listopadu 1987, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (Úř. věst. 1987, L 351, s. 1).

Celní kodex

11. Prohlídka zboží určeného k vývozu se v rozhodné době řídila nařízením (ES) č. 450/2008 [12]. Osoba činící celní prohlášení (dále jen „deklarant“) měla právo být přítomna či zastoupena při kontrole zboží a odebírání vzorků (čl. 118 odst. 2). Jestliže se deklarant domníval, že výsledky získané příslušnými orgány neplatí, mohl rovněž požadovat provedení další kontroly nebo odběru vzorků (čl. 119 odst. 1 druhý pododstavec).

Nařízení č. 1276/2008

12. V článku 1 nařízení (ES) č. 1276/2008 [13] je uvedeno, že se zmíněným nařízením stanoví určité postupy, jimiž se sleduje, zda činnosti, které zakládají nárok na vyplacení vývozní náhrady, byly řádně provedeny. Článek 5 odst. 4 stanoví, že pokud je řádná a uspokojivá obchodní jakost produktu předmětem konkrétních podezření, ověří vývozní celní úřad soulad produktu s použitelnými předpisy Evropské unie.

Skutkový stav, původní řízení a předběžné otázky

13. Společnost Doux SA je hospodářský subjekt, který na území Evropské unie produkuje drůbeží maso. Součástí jejího předmětu podnikání je i vývoz zmrazených kuřat do třetích zemí. V rámci unijního režimu, kterým se řídí společná organizace odvětví drůbežího masa, jsou uvedené společnosti poskytovány vývozní náhrady. Podmínkou výplaty náhrad je však složení záruk (jistot), že společnost splní povinnosti související s vývozem zmrazeného drůbežího masa. Mezi uvedené povinnosti patří i splnění požadavku, aby vyvážené výrobky měly „řádnou a uspokojivou obchodní jakost“ v souladu s čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009.

14. Établissement national des produits de l’agriculture et de la mer (dále jen „FranceAgriMer“) provedl zkoušky drůbežího masa společnosti Doux určeného k vývozu a na jejich základě zjistil, že obsah vody v dotčených produktech překračuje předepsané limity stanovené v přílohách VI a VII nařízení č. 543/2008. Dne 22. července 2013 proto vydal FranceAgriMer rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým pozastavil uvolňování jistot souvisejících s žádostmi o vývozní náhrady u žádostí přijatých po 21. dubnu 2013 [14]. Společnost Doux se žalobou podanou k předkládajícímu soudu domáhá zrušení uvedeného rozhodnutí.

15. Společnost Doux argumentuje tím, že se předepsané limity stanovené v článku 15 nařízení č. 543/2008 nevztahují na vývoz a že je napadené rozhodnutí stiženo nesprávným právním posouzením, když podmiňuje právo na vývozní náhrady obsahem vody ve vyváženém zmrazeném drůbežím mase.

12 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex) (Úř. věst. 2008, L 145, s. 1). Uvedeným nařízením bylo zrušeno nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. 1992, L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307), na nějž Komise odkazuje ve svém písemném vyjádření. Nařízení č. 450/2008 bylo s účinností ode dne 29. října 2013 zrušeno a nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. 2013, L 269, s. 1). Viz dále bod 14 a poznámku 14 tohoto stanoviska.

13 — Nařízení Komise ze dne 17. prosince 2008 o sledování vývozů zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol (Úř. věst. 2008, L 339, s. 53).

14 — Předkládací rozhodnutí neobsahuje žádné informace o tom, kdy přesně byly provedeny kontroly šarží zmrazených kuřat určených společností Doux k vývozu. Projednávanou věcí se proto zabývám s ohledem na unijní právní předpisy platné v době vydání napadeného rozhodnutí.

16. FranceAgriMer má za to, že podle čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009 by vývozní náhrady neměly být přiznány, pokud dotčené produkty nelze uvádět na trh v Evropské unii za obvyklých podmínek a pokud takové produkty nemají ke dni přijetí vývozního prohlášení „řádnou a uspokojivou obchodní jakost“. Zmrazené drůbeží maso, u něhož obsah vody překračuje předepsané limity, nesplňuje požadavek stanovený v čl. 28 odst. 1 a nelze pro něj tedy poskytnout náhradu.

17. Předkládající soud se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Představuje prahová hodnota obsahu vody stanovená článkem 15 [nařízení č. 543/2008] a jeho přílohami VI a VII požadavek ‚řádné a uspokojivé obchodní jakosti‘ ve smyslu čl. 28 odst. 1 [nařízení Komise č. 612/2009] a rozsudku Nowaco Germany?[15]

2. Může být zmrazená drůbež, která překročí prahovou hodnotu obsahu vody stanovenou článkem 15 [nařízení č. 543/2008] a jeho přílohami VI a VII, opatřená osvědčením o zdravotní nezávadnosti vydaným příslušným úřadem, uvedena na trh uvnitř Unie za obvyklých podmínek ve smyslu článku 28 [nařízení č. 612/2009], a případně za jakých podmínek?

3. Je skutečnost, že prahová hodnota obsahu vody zůstává stanovena na 5,1 % podle přílohy VI [nařízení č. 543/2008] a že nebyla již několik desetiletí upravována navzdory tvrzeným změnám v chovatelské praxi a kritice obsažené v některých vědeckých studiích ohledně zastaralosti této hraniční hodnoty, v souladu s právem Evropské unie a zejména zásadou právní jistoty?

4. Jsou přílohy VI a VII [nařízení č. 543/2008] dostatečně přesné pro provádění kontrol stanovených v článku 15 nařízení, nebo měla Francie určit ‚praktická opatření k provádění kontrol‘ ‚ve všech fázích uvádění produktu na trh‘ s tím, že jinak se nelze výsledků kontrol provedených ve fázi vývozu produktů dovolávat?

5. Mohou být žádosti o kontrolní analýzu, které se podle ustanovení čl. 16 odst. 2 [nařízení č. 543/2008] ve spojení s odstavcem 5 téhož článku týkají výsledků kontrol na jatkách, vztaženy i na kontroly provedené ve fázi uvádění vyvážených produktů na trh, a to za přítomnosti účastníků, zejména podle článku 41 [Listiny]?“

18. Písemné vyjádření předložily společnost Doux, francouzská vláda a Komise a všechny tyto zúčastněné strany přednesly ústní vyjádření na jednání konaném dne 3. března 2016.

Posouzení

K přípustnosti

19. Doux, Francie a Komise tvrdí, že v předkládacím rozhodnutí nejsou dostatečně přesně vymezeny skutečnosti, ze kterých vychází napadené rozhodnutí. Existují tedy přinejmenším pochybnosti o přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

20. Podle ustálené judikatury potřeba dospět k výkladu práva Společenství, který by byl užitečný pro vnitrostátního soudce, vyžaduje, aby tento soudce vymezil skutkový a právní rámec, ze kterého vychází otázky, které pokládá, nebo aby alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na kterých jsou tyto otázky založeny. Informace poskytnuté v předkládacích rozhodnutích mají nejen umožnit Soudnímu dvoru,

15 — Rozsudek ze dne 7. září 2006, C-353/04, EU:C:2006:522 (dále jen „rozsudek Nowaco Germany“).

aby podal užitečné odpovědi, ale rovněž poskytnout vládám členských států, jakož i ostatním zúčastněným možnost předložit vyjádření v souladu s článkem 20 statutu Soudního dvora. Aby bylo možné ujistit se, že údaje poskytnuté předkládajícím soudem odpovídají těmto požadavkům, je třeba vzít v potaz povahu a dosah položených otázek [16].

21. Zúčastněné strany v písemných vyjádřeních poukazují na určité mezery v popisu skutkových okolností. Podle vyjádření společnosti Doux mají dominantní postavení na světovém trhu se zmrazenými kuřaty dva brazilští vývozci, kteří mají dohromady asi 70% podíl na tomto trhu. Společnost Doux má asi 15% podíl na světovém trhu. Jde o třetího největšího vývozce na světě a největšího evropského vývozce. V důsledku sankcí uložených ze strany FranceAgriMer je nyní ohroženo hospodářské přežití této společnosti [17].

22. Francouzská vláda ve svém písemném vyjádření uvádí, že společnosti Doux jsou vývozní náhrady poskytovány již od poloviny 70. let minulého století. V období od března 2010 do března 2013 provedly francouzské celní orgány několik kontrol obsahu vody u zmrazených kuřat určených k vývozu, které byly vyprodukovány uvedenou společností. U většiny kontrolovaných šarží došlo k překročení předepsaných limitů. Po výměně korespondence mezi Francií a Komisí ohledně otázky, zda je dotčené zmrazené drůbeží maso způsobilé pro poskytnutí vývozních náhrad, zahájila Komise proti Francii postup schvalování účetní závěrky. Komise má za to, že nárok na vývozní náhrady může podle čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009 vzniknout jen tehdy, pokud obsah vody odpovídá předepsaným limitům. Domnívá se, že francouzské orgány nesledovaly dostatečně obsah vody u dotčených kuřat a Komise tak v konečném důsledku vrátila platby náhrad, jež nebyly řádně splatné. Francie sice odmítá výklad dotčených právních předpisů uplatňovaný Komisí, ale rozhodla se až do doby, než bude tato otázka vyřešena Soudním dvorem, věc řešit přijetím napadeného rozhodnutí.

23. Mám za to, že v popisu skutkových okolností uvedeném v předkládacím rozhodnutí jsou možná určité mezery, z položených předběžných otázek však vyplývá jasný výkladový problém. Soudní dvůr je žádán, aby poskytl vodítko k pravidlům upravujícím předepsané limity pro obsah vody ve zmrazené drůbeži ve spojení s pravidly, která se týkají vývozních náhrad. Není přitom rozhodující, která ze skutkových tvrzení účastníků řízení bude nakonec předkládající soud považovat za prokázaná. Mám tedy za to, že Soudní dvůr má dostatek informací k tomu, aby mohl na uvedené otázky odpovědět.

K věci samé

Ke třetí otázce

24. Nejprve se budu zabývat třetí otázkou, jíž se předkládající soud táže, zda je skutečnost, že po několik desetiletí nedošlo k úpravě předepsaných limitů stanovených v bodě 7 přílohy VI nařízení č. 543/2008, ačkoli se v některých vědeckých studiích uvádí, že jsou již zastaralé, slučitelná s unijním právem a zejména zásadou právní jistoty. Dojdeme-li přitom k závěru, že uplatňování uvedených limitů je v rozporu s unijním právem, nebude nutné odpovídat na ostatní otázky.

16 — Rozsudek ze dne 17. července 2008, Raccanelli, C-94/07, EU:C:2008:425, body 24 až 27 a citovaná judikatura.

17 — Mám za to, že výrazem „sankce“ označuje společnost Doux hodnotu pozastavených jistot vztahujících se k žádostem o vývozní náhrady. Tato hodnota činí 52 106 394,36 eura.

25. Společnost Doux tvrdí, že předepsané limity jsou zastaralé, neboť neodrážejí aktuální stav vědeckých poznatků [18]. Dotčené limity jsou tedy neslučitelné s i) nařízením č. 1234/2007, které přebírá ustanovení nařízení č. 1906/90, včetně pravidla, že předepsané limity je s ohledem na jejich technickou povahu třeba často aktualizovat [19], a ii) zásadu, že pravidla musí odrážet kontext, v němž mají účinky. Společnost Doux rovněž argumentuje tím, že předepsané limity jsou v rozporu se zásadou právní jistoty.

26. Francouzská vláda má za to, že na třetí otázku je nutné odpovědět jen tehdy, pokud Soudní dvůr odpoví záporně na první a druhou otázku. Komise tvrdí, že předepsané limity stanovené v bodě 7 přílohy VI nařízení č. 543/2008 jsou platné.

27. Souhlasím s názorem, který uvedl generální advokát Mischo ve věci National Farmers' Union [20], že právní normy nejsou nikdy definitivní a každý normotvůrce má povinnost ověřovat „ne-li neustále, pak alespoň pravidelně, že normy, které stanovil, stále odpovídají potřebám společnosti, a zadruhé změnit či dokonce zrušit normy, které již nejsou nijak odůvodněné, a nejsou již tedy na místě v novém kontextu, ve kterém mají mít účinky".

28. Mám však za to, že stávající předepsané limity nejsou z následujících důvodů neslučitelné s unijním právem.

29. Zaprvé v souladu s čl. 121 písm. e) nařízení č. 1234/2007 přijala Komise přibližně před osmi lety prováděcí pravidla k uvádění drůbežího masa na trh, a to přijetím nařízení č. 543/2008 [21]. Je sice pravda, že předepsané limity uvedené v přílohách VI a VII posledně jmenovaného nařízení jsou stejné, jako byly limity stanovené v nařízení č. 2891/93, z prostého uplynutí určité doby však samo o sobě nevyplývá, že uvedené (nezměněné) limity jsou nyní již zastaralé. Komise ve svém písemném vyjádření uvádí, že v současné době provádí další vědecké studie, a zmiňuje zejména studii, na kterou odkazuje i společnost Doux [22]. Mám tedy za to, že by bylo příliš zjednodušující tvrdit, že Komise nesplnila povinnost ověřit, zda jsou stávající předepsané limity stále vhodné. Komise tuto záležitost skutečně přezkoumává. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí ponechat limity z roku 1993 beze změny bylo přijato v roce 2008, že existují další vědecké poznatky, které je třeba vyhodnotit, a že je nyní polovina roku 2016, lze přiměřeně očekávat, že Komise – jednající s řádnou správní péčí – přijme relativně brzy rozhodnutí o případné úpravě limitů. Z toho nutně nevyplývá, že na základě přehodnocení předepsaných limitů ve světle stávajících vědeckých poznatků budou limity pro nadměrně absorbovanou vodu automaticky zvýšeny nebo že v takovém případě budou zvýšeny o určitou procentní hodnotu. Takové rozhodnutí v zásadě přísluší unijnímu normotvůrci.

18 — Podle společnosti Doux vědecké studie prokazují, že vývoj, pokud jde o chov drůbeže a poměr věk/váha na jatkách mohl způsobit změnu ve fyziologickém obsahu vody drůbežího masa (vody, která se běžně nachází, například, v kuřatech) produkovaného v Evropské unii, která odůvodňuje pravidelné přezkoumávání předepsaných limitů. V současné době má drůbež větší fyziologický obsah vody, než tomu bylo u jedinců chovaných v době stanovení předepsaných limitů v roce 1993. Změnila se jednak plemena chovaná na maso a jednak techniky chovu drůbeže. Maso je tak nyní získáváno z jedinců, kteří jsou mladší a mají zároveň vyšší fyziologický obsah vody a nižší obsah bílkovin než dříve.

19 — Společnost Doux se dovolává sedmého bodu odůvodnění nařízení č. 1906/90, kde je uvedeno, že s ohledem na technický ráz věci bude pravděpodobně nutné často přijímat novely jakýchkoli prováděcích pravidel přijatých k uvedenému nařízení.

20 — C-241/01, EU:C:2002:415, bod 51.

21 — Předepsané limity uvedené v přílohách VI a VII uvedeného nařízení jsou pravidla týkající se procentního podílu vody absorbované během přípravy čerstvých, zmrazených a hluboce zmrazených jatečných těl pro účely čl. 121 písm. e) bodu vii) nařízení č. 1234/2007.

22 — Nedávná studie zadaná Komisí pod názvem „Study of physiological water content of poultry reared in the EU" („Studie fyziologického obsahu vody v drůbeži chované v Evropské unii"), Závěrečná zpráva (číslo zprávy LGC CPFC/2012/492). V rámci uvedené studie byly odebrány vzorky z hejn v sedmi členských státech, která na základě údajů za rok 2009 tvořila dohromady více než 70 % celkové produkce drůbeže v Evropské unii. Závěrem studie bylo, že mladší jedinci vykazují o něco vyšší obsah vody a nižší obsah bílkovin ve srovnání s výsledky předchozí studie (z roku 1993) a že existují přesvědčivé důkazy na podporu rozhodnutí o úpravě limitů v unijních právních předpisech tak, aby odrážely hodnoty pro kuřata chovaná v Evropské unii v roce 2012 (s. 8).

30. Společnost Doux se na podporu své argumentace, že je Komise povinna pravidelně aktualizovat předepsané limity týkající se obsahu vody, dovolává odkazu na ustanovení nařízení č. 1906/90 v nařízení č. 1234/2007. Nařízení č. 1234/2007 však neobsahuje žádné prováděcí ustanovení, které by takovou konkrétní povinnost stanovilo. V bodech 52 a 105 odůvodnění nařízení č. 1234/2007 je pouze uvedeno, že nové nařízení přebírá některé dřívější akty, včetně nařízení č. 1906/90, které bylo řádně zrušeno nařízením č. 1234/2007.

31. Argumentaci společnosti Doux nesvědčí ani odkaz na zásadu právní jistoty. Uvedená zásada vyžaduje, aby právní úprava Unie umožnila dotčeným osobám přesně se seznámit s rozsahem povinností, které jim uvedená úprava ukládá, a aby tyto osoby měly možnost jednoznačně znát svá práva a povinnosti a postupovat podle toho [23]. Stávající pravidla uvedené zásadě odpovídají do té míry, v jaké jsou předepsané limity, a zejména odkapávací test v bodě 7 přílohy VI, jednoznačné, pokud jde o jejich obsah a dosah. V případě neexistence takových pravidel by neexistovala ani právní jistota.

32. Mám tedy za to, že předepsané limity pro obsah vody ve zmrazených kuřatech uvedené v bodě 7 přílohy VI nařízení č. 543/2008 jsou slučitelné s unijním právem.

K první a druhé otázce

33. První a druhou otázkou žádá předkládající soud o vodítko k významu čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009, zejména s ohledem na podmínku, že nárok na vývozní náhrady vzniká pouze u produktů „řádné a uspokojivé obchodní jakosti“. Je uvedený požadavek splněn, pokud obsah vody v drůbežím mase určeném k vývozu překračuje předepsané limity uvedené v článku 15 nařízení č. 543/2008? Předmětem otázek předkládajícího soudu je zejména, zda jsou takové produkty uváděny na trh „za obvyklých podmínek“ pro účely pravidel upravujících výplatu vývozních náhrad.

34. Komise vykládá článek 15 nařízení č. 543/2008 a článek 28 nařízení č. 612/2009 v tom smyslu, že vývozní náhrady lze pro zmrazené drůbeží maso lze vyplatit jen tehdy, pokud toto maso odpovídá předepsaným limitům. Společnost Doux a francouzská vláda s uvedeným názorem nesouhlasí.

35. Také já odmítám výklad dotčených právních předpisů, který uplatňuje Komise.

– Úvodní poznámky – rozsudek Nowaco Germany

36. Soudní dvůr se smyslem požadavku, aby produkty byly „řádné a uspokojivé obchodní jakosti“, zabýval v rozsudku Nowaco Germany. V uvedené věci příslušné německé orgány na základě kontroly dvou zásilek zmrazených kuřat určily, že jsou některé z dotčených produktů nevyhovující – ve vzorcích byla jatečně upravená těla se zlomeninami a vyčnívajícími kostmi. Příslušné orgány proto pro tyto zásilky stanovily vývozní náhrady ve výši 0 DEM (s tím, že Finanzgericht následně tuto částku upravil na polovinu dlužné vývozní náhrady). Společnost Nowaco argumentovala tím, že z čl. 1 odst. 3 první odrážky nařízení č. 1906/90 [24] vyplývá, že se obchodní normy stanovené uvedeným nařízením nevztahují na vývoz drůbežího masa, a společnost by tedy měla mít nárok na vývozní náhradu v plné výši.

37. Soudní dvůr tvrzení společnosti Nowaco odmítl. Za pozornost stojí odůvodnění jeho rozhodnutí.

23 — Mimo jiné viz rozsudek ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další, spojené věci C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, bod 68, a pozdější rozsudek ze dne 10. září 2015, Nannoka Vulcanus Industries, C-81/14, EU:C:2015:575, bod 61.

24 — V článku 1 odst. 3 první odrážce nařízení č. 1906/90 bylo stanoveno: „Toto nařízení se nevztahuje na – drůbeží maso určené k vývozu [z Evropské unie]“. Odpovídající ustanovení bylo v rozhodné době v původním řízení uvedeno v příloze XIV části B bodě I.2 písm. A) nařízení č. 1234/2007.

38. Soudní dvůr zaprvé připomněl, že v obdobném kontextu již dříve rozhodl, že „požadavek ‚řádné a uspokojivé obchodní jakosti' je obecnou a objektivní podmínkou pro poskytnutí náhrady a že produkt, který nemůže být uveden na trh na území [Evropské unie] ‚za obvyklých podmínek', nesplňuje tyto požadavky na jakost" [25]. Soudní dvůr podotkl, že „skutečnost, že obchodovatelná povaha produktu ‚za obvyklých podmínek' je nedílnou součástí pojmu ‚řádná a uspokojivá obchodní jakost', ostatně jasně vyplývá z právní úpravy týkající se vývozních náhrad pro zemědělské produkty v rozsahu, v němž počínaje nařízením č. 1041/67 [26] veškerá příslušná nařízení uváděla pro účely poskytnutí vývozní náhrady pro produkt, jak pojem ‚řádná a uspokojivá obchodní jakost', tak i kritérium obchodovatelné povahy produktu ‚za obvyklých podmínek'" [27]. Pokračoval, že „produkt vyvážený [z Evropské unie] do třetí země musí být, aby mohl být považován za produkt s ‚řádnou a uspokojivou obchodní jakostí', a zakládat tak nárok na vývozní náhrady, uveden na trh na území [Evropské unie],za běžných podmínek', a že tento produkt tedy musí být v souladu se standardy jakosti, jimiž se řídí uvedení na trh [v Evropské unii] k lidské spotřebě" [28].

39. Soudní dvůr dále potvrdil, že unijní pravidla neurčují kritéria vhodnosti pro vývoz jako taková. I tehdy, pokud produkt nesplňuje nezbytné standardy jakosti pro účely uvádění na trh v Evropské unii za obvyklých podmínek (v dané době požadavky stanovené články 6 a 7 nařízení č. 1538/91), může být v zásadě vyvezen [29]. Uvedené standardy se nepoužijí na vývozní operace v pravém slova smyslu; slouží pouze k založení nároku na finanční dotaci poskytovanou Evropskou unií [30]. Výklad, který umožňuje dotovat vývozy produktů nesplňujících podmínky uvedení na trh uvnitř Evropské unie, prokazuje nekoherenci systému vývozních náhrad Evropské unie [31].

40. Soudní dvůr poté vymezil (v bodě 38 rozsudku) rozdíl mezi dvěma kategoriemi zmiňovaných standardů. První kategorii tvořily „minimální podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1538/91 (takové, jako mimo jiné to, že [jatečně upravená těla drůbeže a dělené drůbeží maso] mají být bez cizích látek nebo bez cizího zápachu a viditelných skvrn krve)". Ty popsal Soudní dvůr jako „požadavky, které se týkají přímo jakosti produktů". V případě nesplnění těchto požadavků neodpovídal tedy daný produkt obchodním normám použitelným v Evropské unii. Druhým typem pak byla „ostatní ustanovení téhož nařízení, jež se k této jakosti nevztahují (například taková [ustanovení], která se týkají označení produktů a jejich opatření štítkem) a jejichž cílem je informovat spotřebitele a hospodářské subjekty". Soudní dvůr uvedl, že *posledně jmenovaný* požadavek „[nemůže] být [uplatňován] pro účely použití článku 13 nařízení č. 3665/87" (tedy ustanovení, které v dané době upravovalo dostupnost vývozních náhrad).

41. Mám za to, že zásady vytčené v rozsudku Nowaco Germany jsou stejným způsobem použitelné i v projednávané věci.

42. Je však třeba rovněž uvést, že ve věci Nowaco Germany byl pojem „řádná a uspokojivá obchodní jakost" vymezen přímo s odkazem na podrobná pravidla vnitřního trhu upravující obchodní normy v rámci Evropské unie, tedy články 6 a 7 nařízení č. 1538/91. V projednávané věci musí Soudní dvůr posoudit vzájemný vztah *dvou* souborů ustanovení. Zaprvé se jedná o stávající obchodní normy

25 — Bod 27 a citovaná judikatura.

26 — Nařízení Komise č. 1041/67/EHS ze dne 21. prosince 1967, kterým se stanoví prováděcí pravidla vývozních náhrad v oblasti produktů podléhajících režimu jednotné ceny (Úř. věst. 1967, 314, s. 9).

27 — Bod 28.

28 — Bod 30.

29 — Bod 35.

30 — Bod 36.

31 — Bod 37 a citovaná judikatura.

použitelné v Evropské unii. Pro tyto účely jsou relevantní normy vymezené v článcích 15 a 16 nařízení č. 543/2008 [32]. Zadruhé čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009, který stanoví okolnosti, za nichž jsou splatné náhrady, obsahuje důležité ustanovení, podle něhož se řídí, kdy výrobky „vyhovují“ požadavku na „řádnou a uspokojivou obchodní jakost“ [33].

– *Analýza*

43. Nejprve popíši legislativní historii pravidel upravujících klasifikaci drůbeže vhodné pro lidskou spotřebu a pravidel upravujících obsah vody. Pravidla klasifikace drůbeže byla zavedena nařízením č. 1538/91 (které předcházelo nařízení č. 543/2008), jež upravovalo zařazování drůbežího masa do dvou tříd, „A“ a „B“. Maso zařazené do třídy „A“ má vyšší jakost než maso zařazené do třídy „B“, obě kategorie se však považují za způsobilé k uvádění na vnitřní trh. O dva roky později byla nařízením č. 2891/93 do nařízení č. 1538/91 vložena pravidla upravující prahové hodnoty pro obsah vody ve zmrazené drůbeži [34]. Zmiňovaná pravidla zůstala dosud v zásadě beze změny a jsou v současnosti uvedena v článcích 15 a 16 nařízení č. 543/2008.

44. Pokud jde o pravidla upravující obsah vody, základní pravidlo podle článku 15 zní, že zmrazená kuřata mohou být uváděna na trh za účelem výkonu povolání nebo k obchodním účelům pouze tehdy, pokud obsah vody nepřekračuje předepsané limity určené odkapávací nebo chemickou metodou [35]. Článek 16 odst. 6 první pododstavec však dále stanoví *konkrétní oprávnění*, které umožňuje uvádět na trh i kuřata, u nichž obsah vody překračuje přípustné limity („[...] příslušné orgány [přijmou] vhodná opatření, *jejichž cílem je umožnit uvedení takové šarže na trh [Evropské unie]*“), i když s výhradou splnění přísných požadavků na označení („pouze pod podmínkou, že jednotlivá a skupinová balení jatečně upravených těl uvedou jatka na trh pod dohledem příslušného orgánu; tato balení musí být opatřena páskou nebo štítkem, na kterých je velkými červenými písmeny uveden nejméně jeden z údajů stanovených v příloze X“). Druhý a třetí pododstavec článku 16 odst. 6 stanoví další pojistky, jež mají zaručit, aby kuřata případně uváděná na trh v Evropské unii – jež zjevně *mohou* být legálně uváděna na tento trh – byla řádně a nápadně označena.

45. V článku 16 odst. 6 druhém pododstavci poslední větě je zmíněna jediná výjimka z uvedených požadavků na označování: „Pokud je příslušnému orgánu doloženo, že [uvedená] šarže [...] je určena k vývozu, přijme příslušný orgán všechna nezbytná opatření, aby uvedená šarže nemohla být uvedena na trh [v Evropské unii].“

46. Lze – zjevně – říci, že kuřata označená takovým štítkem jsou prezentována spotřebiteli (nebo hospodářskému subjektu, který je kupuje velkoobchodně za účelem dalšího zpracování) jinak než kuřata, u nichž je obsah vody v limitech stanovených nařízením č. 543/2008. A o to právě jde. Účelem podrobných pravidel stanovených v článku 16 je zajistit, aby si kupující byl na základě přísných požadavků na označování vědom, že takto označená kuřata vykazují vyšší obsah vody. Není těžké si představit, že kupující bude z tohoto důvodu předpokládat, že za takový produkt zaplatí nižší cenu než za kuřata, která takto označena *nejsou*. V obou případech se však jedná o kuřata, která mohou být legálně uváděna na trh v Evropské unii. Lze tedy přiměřeně předpokládat, že budou navzájem v soutěžním vztahu.

32 — Zmíněná ustanovení byla původně součástí čl. 14a odst. 1 nařízení č. 1538/91, ve znění nařízení č. 2891/93, čl. 1 odst. 7.

33 — Toto ustanovení bylo poprvé zavedeno článkem 21 nařízení č. 800/1999. Soudní dvůr rozhodl, že dotyčné ustanovení potvrdilo právní situaci existující v době, kdy vstoupilo v platnost – viz rozsudek Nowaco Germany, bod 29 a citovaná judikatura.

34 — Nařízení Komise (EHS) č. 2891/93 ze dne 1. října 1993 (Úř. věst. 1993, L 263, s. 12).

35 — Viz poznámku pod čarou 8 výše.

47. Mám za to, že na tomto místě je relevantní připomenout rozdíl vymezený Soudním dvorem v rozsudku Nowaco Germany mezi „požadavky, které se týkají přímo jakosti produktů“ a „[ostatními ustanoveními] [...], jež se k této jakosti nevztahují (například taková [ustanovení], která se týkají označení produktů a jejich opatření štítkem)“. Požadavek stanovený v čl. 16 odst. 6 je na první pohled požadavkem na označování, který v případě splnění umožňuje uvést takto označený produkt na trh Evropské unie stejně jako *jakákoli jiná kuřata, jež splňují všechny ostatní požadavky na jakost*. K této otázce se vrátím níže v rámci podrobnějšího rozboru pojmu „za obvyklých podmínek“ [36].

48. Zdůrazňuji, že přísluší zcela vnitrostátnímu soudu, který jediný může zkoumat skutkové okolnosti, aby určil, zda zmrazená kuřata, u nichž požádala společnost Doux o náhrady, splňovala či nesplňovala všechny ostatní požadavky na jakost. Zásadní otázka v tomto směru zní, zda lze kuřata s obsahem absorbované vody překračujícím předepsané limity uvádět legálně na trh v Evropské unii. Odpověď na uvedenou zásadní otázku je patrně kladná.

49. Nyní obrátím svou pozornost ke konkrétnímu pravidlu upravujícímu nárok na náhrady, které je stanoveno v čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009. Byly produkty dotčené v původním řízení „řádné a uspokojivé obchodní jakosti“, a odpovídaly tedy prvnímu pododstavci uvedeného ustanovení?

50. V druhém pododstavci čl. 28 odst. 1 je stanoveno, že produkty *vyhovují* požadavku na řádnou a uspokojivou obchodní jakost, pokud i) mohou být uvedeny na trh na území Evropské unie „za obvyklých podmínek a podle popisu, který je uveden v žádosti o poskytnutí náhrady“ [37], a jestliže ii) „jsou-li určené k lidské spotřebě, není vyloučena nebo podstatně snížena možnost jejich použití pro tento účel z důvodu jejich vlastností nebo jejich stavu“.

51. Vypořádat se s druhou z uvedených podmínek je relativně snadné.

52. Společnost Doux doložila příkladmo některá osvědčení o „zdravotní nezávadnosti“ daného drůbežího masa vydaná francouzskými úřady, neboť mimo jiné nevykazovalo známky přenosných nemocí, bylo zpracováno v souladu s unijními hygienickými pravidly a bylo vhodné k lidské spotřebě.

53. Na jedné straně sice nařízení č. 543/2008 neobsahuje žádný požadavek na vydání osvědčení o zdravotní nezávadnosti drůbežího masa, u něhož obsah vody překračuje předepsané limity, předkládající soud může nicméně vzít existenci takového osvědčení v úvahu při posouzení splnění druhé podmínky stanovené v čl. 28 odst. 1 druhém pododstavci nařízení č. 612/2009.

54. Na druhé straně není nezbytné, aby bylo dotčené drůbeží maso zařazeno do třídy A ve smyslu článku 7 nařízení č. 543/2008: uvedenou podmínku splňují i kuřata zařazená do třídy B [38]. Jakost vyváženého drůbežího masa určeného k lidské spotřebě tedy musí *odpovídat danému účelu*, nemusí však být prokázáno, že se jedná o nejlepší maso produkované v Evropské unii.

55. Splnění druhé podmínky je sice nezbytné, ale nikoli postačující k získání náhrady. Ze skutečnosti, že dotčené produkty splňují kritéria zdravotní nezávadnosti a jsou předmětem obchodní transakce, nevyplývá, že je nutné je považovat za produkty obchodovatelné za obvyklých podmínek a produkty řádné a uspokojivé obchodní jakosti [39].

56. Jaká je tedy situace, pokud jde o první podmínku, tedy že dané drůbeží maso je uváděno na trh „za obvyklých podmínek“?

36 — Viz body 62 až 65 tohoto stanoviska.

37 — Obchodovatelná povaha produktu „za obvyklých podmínek“ je nedílnou součástí pojmu „řádná a uspokojivá obchodní jakost“: viz rozsudek ze dne 1. prosince 2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732 (dále jen rozsudek „Fleisch-Winter“), bod 21.

38 — Na vnitřním trhu Evropské unie nelze uvádět na trh pouze kuřata, jejichž jakost nedosahuje třídy B: viz poznámku pod čarou 7 výše.

39 — Rozsudek ze dne 26. května 2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319 (dále jen rozsudek „SEPA“), bod 30.

57. Zde bude nezbytné věnovat obratem pozornost dvěma věcem, v nichž Soudní dvůr rozhodl, že produkty *nejsou* uváděny na trh za obvyklých podmínek.

58. Ve věci SEPA vyvážel dotčený hospodářský subjekt do třetích zemí maso ze zvířat poražených na zvláštních jatkách (takzvané „izolované jatky“), a to na základě německých vnitrostátních předpisů upravujících zdravotní nezávadnost masa a porážku zvířat v případech nemoci nebo ze zvláštního důvodu (například po nehodě). Uvedenému hospodářskému subjektu byly přiznány vývozní náhrady pro maso získané z takových zvířat do října 1997. V listopadu 1997 příslušný vnitrostátní orgán jeho žádost o poskytnutí náhrad týkajících se zásilky zmrazeného hovězího a telecího masa pocházejícího ze zvířat poražených urgentně z naléhavých důvodů (například po nehodě) zamítl s odůvodněním, že dané produkty nemají „[řádnou a]uspokojivou obchodní jakost“. Dotčené maso sice bylo osvědčeno jako vhodné k lidské spotřebě, podléhalo však podle německého práva podstatným omezením. Ta se týkala jeho výroby, nakládání s ním a jeho distribuce. Dané maso mohly zejména prodávat jen některé prodejny izolovaných jatek, které musely být povoleny a kontrolovány příslušnými orgány. Maso podléhalo rovněž omezením oběhu v rámci (tehdejšího) Společenství, neboť mohlo být uváděno jen na místní trh. Soudní dvůr rozhodl, že produkty podléhající takovým omezením nelze považovat za produkty obchodovatelné „za obvyklých podmínek“.

59. Mám za to, že se uvedené okolnosti podstatným způsobem liší od okolností předvídaných v čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008. Podle prvního a třetího pododstavce uvedeného ustanovení „přijmou příslušné orgány vhodná opatření, jejichž cílem je umožnit uvedení [produktu] na trh [v Evropské unii]“, *pokud* je daný produkt řádně označen.

60. Také rozsudek Fleisch-Winter se týkal odmítnutí žádosti o vývozní náhrady pro zmrazené hovězí a telecí maso. V uvedené věci existovaly pochybnosti o tom, zda nebylo dotčené maso vyrobeno ve Spojeném království a dovezeno do Belgie v rozporu se zákazem vývozu vyplývajícím z pravidel přijatých za účelem zajištění ochrany proti šíření bovinní spongiformní encefalopatie (dále jen „BSE“) [40].

61. Produkty, na které se vztahuje zákaz vývozu platný na území Evropské unie i třetích zemí, jenž byl zaveden v reakci na takovou situaci, jako je krize BSE, zjevně nelze považovat za obchodovatelné za obvyklých podmínek. Mám opět za to, že se okolnosti projednávané věci podstatným způsobem liší.

62. Článek 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008 je svou povahou dispozitivní. Uvedené ustanovení nejenže nezakazuje prodej drůbežího masa, u něhož obsah vody překračuje předepsané limity, ale dokonce výslovně jeho uvádění na trh připouští, a to za podmínky, že bude nápadným způsobem označeno [41].

63. Z uvedeného ustanovení lze tedy patrně přiměřeně dovozovat, že unijní normotvůrce měl za to, že kuřecí maso, jež je v jiných ohledech vhodné k danému účelu „[může] být [uváděno] na trh [v Evropské unii] za účelem výkonu povolání nebo k obchodním účelům“, i pokud obsah vody překračuje předepsané limity, s jedinou podmínkou, a to že je označeno vhodným štítkem.

64. Takový požadavek na označení nevytváří žádná podstatná omezení výroby dotčených produktů, nakládání s nimi či jejich distribuce, oproti drůbežímu masu, které splňuje předepsané limity. Není tedy (například) dán žádný požadavek, podle něhož musí být kuřata s obsahem vody překračujícím předepsané limity produkována v určitých lokalitách, distribuována v jiných prodejnách než kuřata, jež dané limity splňují, nebo používána jen pro určité procesy či účely.

40 — Rozhodnutí Komise 96/239/ES ze dne 27. března 1996 o některých naléhavých opatřeních v oblasti ochrany proti bovinní spongiformní encefalopatii (Úř. věst. 1996, L 78, s. 47) (*neoficiální překlad*), ve znění rozhodnutí Komise 96/362/ES ze dne 11. června 1996 (Úř. věst. 1996, L 139, s. 17), jehož článek 1 zakazoval vývoz hovězího a telecího masa vyrobeného ve Spojeném království z tohoto členského státu do jiných členských států či třetích zemí.

41 — Podle čl. 16 odst. 6 třetího pododstavce musí být štítky nápadné a písmena musí být u jednotlivých balení vysoká nejméně 1 cm a u skupinových balení 2 cm.

65. Mám tedy za to, že při neexistenci opatření omezujících oběh dotčeného drůbežího masa na území Evropské unie nebo opatření, která výrazně omezují výrobu takového produktu, nakládání s ním nebo jeho distribuci na území členského státu, kde je drůbež chována, požadavek připojení štítku podle čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008, sám o sobě neznamená, že maso není uváděno na trh na území Evropské unie „za obvyklých podmínek".

66. Připomínám také, že v rozsudku Nowaco Germany Soudní dvůr výslovně uvedl, že „ostatní ustanovení [...], jež se k [...] jakosti nevztahují (například taková [ustanovení], která se týkají *označení produktů a jejich opatření štítkem*) a jejichž cílem je informovat spotřebitele a hospodářské subjekty, *nemohou* být uplatňována [...] pro účely [odmítnutí náhrady] (bod 38, kurziva provedena autorkou stanoviska) [42]. Mám za to, že štítek připojený podle čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008 identifikuje daný produkt jako „kuře, u něhož obsah vody překračuje limit [EU]", a v tomto smyslu označuje *štítek* daný produkt jiným *názvem* než „běžné kuře" [43]. Lze očekávat, že kuřata s nadměrným obsahem vody budou prodávána za nižší cenu než kuřata, která uvedené limity splňují. Účelem štítku je navíc *informovat* spotřebitele a hospodářské subjekty.

67. Pro pořádek konečně doplňuji, že čl. 28 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 612/2009 stanoví, že vývozní náhrada je však „také poskytnuta, pokud vyvážené produkty podléhají v zemi určení zvláštním závazným podmínkám, zejména zdravotním a hygienickým, které neodpovídají normám nebo zvyklostem platným [v Evropské unii]" [44]. Taková pravidla zřejmě zajišťují ochranu spotřebitele nebo informace o produktu na úrovni, již považují za vhodnou příslušné orgány takového třetího státu. Takový je patrně přinejmenším přístup, který unijní normotvůrce výslovně použil při formulaci, že za takových okolností *„je* [vývozní náhrada] poskytnuta" (kurziva provedena autorkou stanoviska). Soudnímu dvoru nebyly předloženy žádné informace o tom, zda se uvedené ustanovení vztahuje na dotčené produkty či nikoli. Také toto bude případně muset přezkoumat předkládající soud.

– *Výchozí úvahy*

68. Komise argumentuje tím, že je třeba mít na paměti, že cílem režimu vývozních náhrad je zajistit finanční podporu pro vyvážené produkty na světovém trhu a zabránit přebytku takových produktů na vnitřním trhu, který by vedl ke snížení cen a tržeb hospodářských subjektů [45]. Drůbeží maso, u kterého jsou překročeny předepsané limity, by nemělo být způsobilé k poskytnutí vývozních náhrad, protože není v soutěžním vztahu s drůbežím masem, které dotčená pravidla splňuje. Vyvážení nekvalitních zmrazených kuřat narušuje pověst zemědělských produktů Evropské unie a nezaslouží si tedy finanční podporu.

69. Uvedenou argumentaci neshledávám přesvědčivou.

70. Soudnímu dvoru zaprvé nebyly v rámci předkládacího rozhodnutí poskytnuty žádné informace o tom, jak je drůbeží maso, které splňuje předepsané limity, a drůbeží maso, u něhož jsou předepsané limity překročeny, distribuováno na území Evropské unie. Oba tyto druhy zmrazených kuřat mohou či nemusí být prodávány na stejném místě v rámci distribučního řetězce, stejnému druhu kupujících a pro stejné účely. Zadruhé nebylo uvedeno, zda bylo pro dotčené drůbeží maso doloženo, že je určeno k vývozu, v souladu s čl. 16 odst. 6 druhým pododstavcem nařízení č. 543/2008 [46]. V takovém případě by byl příslušný orgán povinen přijmout nezbytná opatření k tomu, aby zabránil uvedení drůbežího

42 — Viz bod 40 tohoto stanoviska.

43 — Příloha X nařízení č. 543/2008 stanoví, jaké znění má mít štítek používaný k pojmenování produktu.

44 — Viz bod 10 tohoto stanoviska.

45 — Komise tvrdí, že se uvedená politika změnila a nové stanovisko se odráží v nařízení č. 1308/2013.

46 — V příloze 4 k písemnému vyjádření společnosti Doux jsou uvedeny tři příklady „certificats sanitaires" („osvědčení o zdravotní nezávadnosti"). Jedno z uvedených osvědčení bylo vydáno dne 31. května 2013. Ostatní dvě nejsou datována. Z uvedených osvědčení vyplývá, že francouzské orgány doložily, že dané drůbeží maso bylo ve všech třech případech *schváleno* k vývozu. Není však jasné, zda byla daná osvědčení vůbec vydána za účelem *doložení*, že je dané drůbeží maso určeno k vývozu, nebo pro účely čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008.

masa, u něhož došlo k překročení předepsaných limitů, na trh v Evropské unii, přičemž v takové situaci vůbec nemusí vyvstávat otázka, zda je dotčené maso v soutěžním vztahu s drůbežím masem, které uvedené limity splňuje [47]. Zatřetí mám za to, že lze intuitivně předpokládat, že zmrazená kuřata uváděná na trh na území Evropské unie v souladu s pravidly pro označování stanovenými v čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008 jsou pravděpodobně v Evropské unii v přímém soutěžním vztahu s drůbežím masem, které splňuje předepsané limity [48]. Přísluší zjevně vnitrostátnímu soudu, aby učinil potřebná skutková zjištění. Mám konečně za to, že je mírně tendenční tvrdit, že vývoz „nekvalitních" zmrazených kuřat „naruší" pověst zemědělských produktů Evropské unie, může-li být, jak je uvedeno výše, stejný produkt legálně uváděn v Evropské unii na trh.

71. Zdůrazňuji také, že otázka, zda tyto konkrétní kusy zmrazených kuřat byly či nebyly ve skutečnosti označeny v souladu s čl. 16 odst. 6 v tom smyslu, že obsah vody v těchto kuřatech překračuje příslušné limity, je irelevantní, pokud jde o zodpovězení zásadní otázky, tedy zda jsou daná kuřata „řádné a uspokojivé obchodní jakosti". *Jsou-li* prodávána na vnitřním trhu Evropské unie, musí být taková kuřata samozřejmě označena. Dané zásilky však byly – ve skutečnosti – vyvezeny.

72. Mám tedy za to, že zmrazená a hluboce zmrazená kuřata, u nichž obsah vody překračuje předepsané limity stanovené v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 543/2008, lze považovat za kuřata „řádné a uspokojivé obchodní jakosti", neboť dotčené drůbeží maso lze uvádět na trh na území Evropské unie „za obvyklých podmínek" pro účely čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009, za předpokladu, že je označeno v souladu s čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008 a nevztahují se na ně zvláštní opatření, zejména opatření omezující jeho oběh na území Evropské unie nebo v rámci členského státu, nebo opatření, která podstatným způsobem omezují jeho výrobu, nakládání s ním či jeho distribuci.

Ke čtvrté otázce

73. Předmětem čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda jsou zkoušky sloužící k určení, zda obsah vody ve zmrazených kuřatech překračuje předepsané limity, dostatečně přesné nebo zda jsou francouzské orgány povinny za účelem provedení nezbytných kontrol vývozu přijmout opatření podle čl. 18 odst. 2 nařízení č. 543/2008.

74. Nařízení jsou samozřejmě přímo použitelná ve vnitrostátním právu; výjimkou z uvedeného pravidla jsou však případy, kdy *nejsou* ustanovení určitého nařízení dostatečně přesná [49]. Článek 18 odst. 2 nařízení č. 543/2008 spadá pod uvedenou výjimku, neboť ukládá konkrétně členským státům přijmout praktická opatření k provádění kontrol mimo jiné podle článků 15 a 16 u zmrazených kuřat uváděných na trh v rámci Evropské unie.

75. Projednávaná věc se však týká dostupnosti finanční podpory pro hospodářské subjekty, pokud jde o zmrazenou drůbež vyváženou do třetích zemí, a uvedená pravidla se zde neuplatní. Daná situace se namísto toho řídí článkem 5 odst. 4 nařízení č. 1276/2008, který stanoví, že celní úřad dbá na to, aby vyvážené zboží bylo řádné a uspokojivé obchodní jakosti podle příslušného ustanovení čl. 28 odst. 1 nařízení č. 612/2009. Celní úřad musí přitom vzít v úvahu použitelná ustanovení unijního práva, včetně článku 15 nařízení č. 543/2008, a rovněž jakákoli relevantní ustanovení, například v oblasti zdraví zvířat. Článek 5 odst. 4 nařízení č. 1276/2008 nestanoví povinnost přijmout praktická opatření.

76. Mám tedy za to, že členské státy nejsou podle nařízení č. 543/2008 povinny přijmout praktická opatření k určení, zda obsah vody u zmrazených kuřat určených k vývozu překračuje prahové hodnoty stanovené v přílohách VI a VII uvedeného nařízení.

47 — Viz bod 66 tohoto stanoviska.

48 — Mezi oběma druhy kuřat legálně uváděných na trh v Evropské unii tedy může existovat přímý soutěžní vztah, který umožňuje volbu mezi produktem X (dražšími kuřaty, u nichž se obsah vody pohybuje v rámci předepsaných limitů) a produktem Y (levnějšími kuřaty, u kterých obsah vody překračuje předepsané limity).

49 — Rozsudek ze dne 7. července 2011, Rakvere Piim a Maag Piimatööstus, C-523/09, EU:C:2011:460, body 16 až 18 a citovaná judikatura.

K páté otázce

77. Článek 16 odst. 2 nařízení č. 543/2008 stanoví, že na jatkách musí být jednou za dva měsíce prováděny pravidelné kontroly obsahu vody u zmrazených kuřat podle přílohy VI nebo VII. Pokud výsledky takových kontrol ukazují, že došlo k překročení předepsaných limitů pro obsah vody, má se za to, že dané produkty neodpovídají nařízení č. 543/2008. Jatky však mohou podle čl. 16 odst. 5 požádat o kontrolní analýzu. Předmětem páté otázky předkládajícího soudu je, zda právo požádat o kontrolní analýzu podle uvedených ustanovení mají i vývozci, pokud jde o drůbeží maso určené k vývozu, a zda mají být takové kontroly případně prováděny v přítomnosti dotčeného hospodářského subjektu.

78. Mám za to, že odpověď na tuto otázku je záporná.

79. Zaprvé z čl. 16 odst. 2 nařízení č. 543/2008 jasně vyplývá, že kontroly obsahu vody u zmrazených kuřat (dle ustanovení čl. 15 odst. 1) nejsou nezbytné u jatečných těl určených výhradně pro vývoz. Jak jsem již uvedla, z předkládacího rozhodnutí není zřejmé, zda bylo u dotčených produktů *doloženo*, že jsou určeny výhradně pro vývoz (nebo, pokud tomu tak nebylo, od kdy přesně byly určeny pro vývoz).

80. Zadruhé postupy prohlídky zboží určeného k vývozu se řídí celním kodexem. V daném stadiu se tedy pravidla stanovená v čl. 16 odst. 2 a 5, jež se týkají zmrazených kuřat uváděných na trh na území Evropské unie, nepoužijí. Celní kodex „[...] stanoví [...] určitý způsob spolupráce mezi vývozcem a vnitrostátním celním orgánem“ [50]. Deklarant (nebo v původním řízení vývozce) byl v rozhodné době oprávněn být přítomen nebo zastoupen při prohlídce zboží a odebírání vzorků. Důležité je, že jestliže se domníval, že výsledky získané příslušnými orgány neplatí, mohl požadovat provedení další kontroly nebo odběru vzorků [51].

81. Zatřetí podáním žádosti o náhradu vývozce i nadále uplatňuje, ať už výslovně či konkludentně, že je dotyčný produkt „řádné a uspokojivé obchodní jakosti“. Podle pravidel dokazování stanovených vnitrostátním právem tedy přísluší vývozci, aby prokázal, že je daný požadavek ve skutečnosti splněn, i pokud vnitrostátní orgány zpochybní dané celní prohlášení. Nejedná se na první pohled o sporné ustanovení. Doplňuji, že článek 41 Listiny se týká výhradně – jak výslovně stanoví čl. 41 odst. 1 – práva jednotlivce na to, „aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“. Nemůže tedy být relevantní, pokud jde o vztah mezi hospodářským subjektem a celními orgány.

82. Konečně, jelikož se čl. 16 odst. 2 nařízení č. 543/2008 nevztahuje na postupy provádění prohlídek zmrazeného drůbežího masa určeného k vývozu, neuplatní se obdobně ani právo na kontrolní analýzu podle čl. 16 odst. 5.

Závěry

83. Ve světle všech výše uvedených úvah mám za to, že by Soudní dvůr měl odpovědět na předběžné otázky Tribunal administratif de Rennes [správní soud v Rennes (Francie)], takto:

— Předepsané limity pro obsah vody stanovené v příloze VI bodě 7 nařízení Komise (ES) č. 543/2008 ze dne 16. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o obchodní normy pro drůbeží maso, jsou slučitelné s unijním právem.

— Zmrazená a hluboce zmrazená kuřata, u nichž obsah vody překračuje předepsané limity stanovené v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 543/2008, lze považovat za kuřata „řádné a uspokojivé obchodní jakosti“, neboť dotčené drůbeží maso lze uvádět na trh na území Evropské unie „za obvyklých podmínek“

50 — Rozsudek Nowaco Germany, bod 63.

51 — Viz bod 11 tohoto stanoviska.

pro účely čl. 28 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 612/2009 ze dne 7. července 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty, za předpokladu, že je označeno v souladu s čl. 16 odst. 6 nařízení č. 543/2008 a nevztahují se na ně zvláštní opatření, zejména opatření omezující jeho oběh na území Evropské unie nebo v rámci členského státu, nebo opatření, která podstatným způsobem omezují jeho výrobu, nakládání s ním či jeho distribuci.

— Členské státy nejsou podle nařízení č. 543/2008 povinny přijmout praktická opatření k určení, zda obsah vody u zmrazených kuřat určených k vývozu překračuje limity stanovené v přílohách VI a VII uvedeného nařízení.

— Článek 16 odst. 2 a 5 nařízení č. 543/2008 neupravuje postupy provádění prohlídek zmrazených kuřat určených k vývozu. Relevantní jsou pravidla stanovená nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství.